

Vergaderstuk Algemeen Bestuur

Opsteller Hoofd financiën en organisatie	Aantal pagina's 8
Behandelend gremium Algemeen Bestuur	Datum voorgelegd 25 april 2024
Agendapunt, Onderwerp 5.1a Jaarrekening 2023	Agendering Ter vaststelling
Kopie aan	Kenmerk V0706/H012978

In aanvulling op de jaarrekening 2023 wordt in de online rapportage inzicht gegeven in de belangrijkste resultaten van 2023. [REDACTED]

1 Samenvatting voorstel

Het Algemeen bestuur wordt gevraagd de jaarrekening 2023 van Het Waterschapshuis vast te stellen. Het jaar 2023 wordt afgesloten met een positief projectsaldo van € 7,2 miljoen. Hiervan wordt € 4,3 miljoen meegenomen in de afrekening met de deelnemers en € 2,9 miljoen wordt gereserveerd op de projectrekening in afwachting van bestemming door de stuurgroep met derden (programma 13 en 14). Na de saldoafwikkeling bedraagt het exploitatieresultaat van 2023 nihil.

In bijlage 2 van de projectverantwoording is een detaillering van de eindafrekening per deelnemer opgenomen.

De jaarrekening laat het totaalbeeld van het jaar 2023 zien. Als bijlage is de 3^e bestuursrapportage 2023 (BERAP3) bijgevoegd met daarbij een gedetailleerde projectverantwoording. Op projectniveau is gewerkt met statuskleuren. De projecten met statuskleur oranje hebben met name betrekking op een latere verwachte realisatie dan gepland, onder andere door afhankelijkheid van capaciteit. Rood verwijst veelal naar een budgetoverschrijding. Voor meer details van de projecten en een toelichting op de betekenis van de statuskleuren wordt verwezen naar de bestuursrapportage en projectverantwoording.

De bestuursrapportage is opgesteld in drie verschillende delen:

- Deel 1: Financiële analyse en instandhouding: In deel 1 wordt een algemeen beeld geschetst van de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen. Deze hoofdstukken vormen een bestuurlijke samenvatting. Daarnaast is in dit deel het begrotingsprogramma's Bestuur en organisatie en Kennis en verbinden uitgewerkt. Alle wijzigingen die betrekking hebben op de begrotingsprogramma's Bestuur en organisatie en Kennis en verbinden moeten na een zienswijzeprocedure door het Algemeen bestuur worden vastgesteld.

Vergaderstuk Algemeen Bestuur

- Deel 2: Projecten waterschappen. In deel 2 worden de begrotingsprogramma's waterschappen uitgewerkt. Dit betreft de programma's Waterketen, Bedrijfsfuncties en Diensten. De opdrachtgevers van de projecten (waterschappen) organiseren zich per project in een uitvoerend overleg. Dit uitvoerend overleg heeft zeggenschap over de gelden die worden begroot voor de projecten.
- Deel 3: Projecten met derden. In deel 3 worden de begrotingsprogramma's met derden uitgewerkt. Dit betreft de programma's AHN, Beeldmateriaal en SAW@ en het programma IHW. De opdrachtgevers van de projecten (waterschappen en derden) organiseren zich per project in samengestelde stuurgroep. De opdracht van de waterschappen aan HWH beperkt zich tot facilitering. De bestuurlijke aansturing ligt niet bij het bestuur van HWH.

2 Toelichting van het Dagelijks bestuur

Als dagelijks bestuur zijn we trots op de resultaten die we het afgelopen jaar hebben bereikt. We zijn tevreden met de groei die hWh heeft kunnen realiseren, om te kunnen voldoen aan de voortdurend toenemende vraag in de samenwerkingsopgave van de waterschappen. We zien dat er in 2023 wederom een bedrag wordt terugbetaald aan de waterschappen. Voor een deel heeft dat te maken met de manier waarop de hWh organisatie is ingericht met loden deuren, waardoor dit niet geheel voorkomen kan worden. Daarnaast is er een kostenbesparing gerealiseerd op de uurtarieven. Als leerpunt nemen we mee dat we op zoek moeten gaan naar manieren om scherper te kunnen sturen op de realisatie, waarmee we het overschot ten opzichte van de begroting kunnen beperken.

3 Inleiding

Recent is de jaarrekening 2023 van Het Waterschapshuis opgesteld. De volgende stukken worden aangeboden:

1. De jaarstukken 2023 van de Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis
2. Bestuursrapportage 2023-3 als bijlage bij de jaarrekening
3. Projectverantwoording 2023-3 als bijlage bij de bestuursrapportage

In de jaarrekening wordt op hoofdlijnen een overzicht gegeven van de activiteiten in 2023. In de bestuursrapportage wordt per programma en in de projectverantwoording per project een inhoudelijke en financiële verantwoording gegeven welke als bijlages beschikbaar zijn.

Algemeen

In 2023 zien we dat de stijgende lijn in de hoeveelheid werk van de afgelopen jaren, duidelijk wordt voortgezet. De in 2023 vastgestelde vaarkaat van de Unie van Waterschappen en de strategienota van de opdrachtgeverstafel (OGT) laten zien dat waterschappen voor grote uitdagingen staan waarin ze samen willen optrekken, met ondersteuning van hWh.

Uitgedrukt in uren ligt de realisatie 16% hoger dan in 2022. Daarmee hebben we mooie resultaten kunnen bereiken en bijgedragen aan de samenwerkingsopgave van de waterschappen. Ondanks de zichtbare groei in de inzet van hWh, is deze groei niet voldoende geweest om alle projecten volledig ten uitvoer te brengen.

Hoewel de huidige arbeidsmarkt erg krap is, hebben we in 2023 toch een flink aantal vacatures weten in te vullen. Ook waterschappen voelen de krapte op de arbeidsmarkt, waardoor het voor hWh steeds lastiger wordt om medewerkers vanuit de watersector te kunnen aantrekken. We zien daarom een stijgende lijn van inhuur en medewerkers die in dienst komen bij hWh. Door kritisch te zijn op inhuurtarieven en door het stijgend aantal medewerkers in loondienst bij hWh, hebben we de stijgende trend in de uurtarieven kunnen drukken. Daarmee hebben we een kostenbesparing gerealiseerd ten opzichte van de begroting.

We verwachten dat de arbeidsmarkt ook de komende jaren krap zal blijven. Daarom heeft eind 2023 het Algemeen bestuur besloten dat we meer medewerkers in loondienst kunnen nemen. Het uitgangspunt blijft dat we waar mogelijk medewerkers uit de sector op tijdelijke basis aan de projecten laten werken.

Accountantscontrole

De accountantscontrole wordt uitgevoerd in week 7 en 8 van 2024. De verklaring bij de jaarrekening 2023 is op **xx maart 2024** afgegeven. Door de accountant is een **xx oordeel** bij de jaarrekening afgegeven.

De accountant heeft een accountantsverslag opgesteld, waarin de resultaten van de accountantscontrole worden benoemd. In het accountantsverslag heeft de accountant, behalve informerend over wijzigende regelgeving, **xx adviezen gegeven**.

4 Doelstelling

Conform de wettelijke bepalingen dient de jaarrekening te worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling.

5 Financiële analyse/dekking

5.1 Financiële analyse begroting 2023 en realisatie 2023

De jaarrekening 2023 laat op hoofdlijnen het volgende financiële beeld zien (bedragen exclusief BTW):

Programma	Saldo begroting 2023	Baten BERAP 3	Lasten BERAP 3	Saldo BERAP 3	% Lo.v. baten	1. Afrekening deelnemers	2. Mutatie projectrekening
Programma 1. Bestuur en organisatie	4.783.440	4.818.281	4.137.352	680.929	14%	680.929	-
Programma 2. Kennis en verbinden	1.255.983	1.255.983	1.349.577	-93.594	-7%	-93.594	-
<i>Subtotaal instandhouding</i>	<i>6.039.423</i>	<i>6.074.264</i>	<i>5.486.929</i>	<i>587.335</i>	<i>10%</i>	<i>587.335</i>	-
Programma 3. Innovatie en transformatie	1.898.333	1.942.083	1.655.365	286.718	15%	286.718	-
Programma 4. Digitale dienstverlening	1.340.808	1.237.549	1.089.055	148.494	12%	148.494	-
Programma 5. Organisatie en samenwerking	3.688.865	3.683.100	2.581.687	1.101.413	30%	1.101.413	-
Programma 6. Informatie - datastromen	1.715.300	1.715.300	1.505.090	210.210	12%	210.210	-
Programma 7. Informatieveiligheid en privacy	2.174.060	2.174.060	2.009.679	164.381	8%	164.381	-
Programma 8. Waterveiligheid	366.100	366.100	422.241	-56.141	-15%	-56.141	-
Programma 9. Watersysteem	1.560.381	1.733.441	1.302.605	430.836	25%	430.836	-
Programma 10. Waterketen	2.681.107	2.681.107	1.920.011	761.096	28%	761.096	-
Programma 11. Diensten en beheer	-	-	-	-	0%	-	-
Programma 12. SAW@	1.964.845	1.889.907	1.604.540	285.367	15%	285.367	-
Programma 13. Basisdata	5.684.611	7.475.250	4.809.080	2.666.170	36%	3.946	2.662.223
Programma 14. Informatiehuis water	2.350.747	2.505.075	2.295.755	209.320	8%	-	209.320
Programma 15. Kassiersfunctie	1.995.295	1.995.295	1.624.608	370.687	19%	370.687	-
<i>Subtotaal projecten</i>	<i>27.420.452</i>	<i>29.398.267</i>	<i>22.819.717</i>	<i>6.578.550</i>	<i>22%</i>	<i>3.707.006</i>	<i>2.871.543</i>
Totaal	33.459.875	35.472.531	28.306.647	7.165.885	20%	4.294.341	2.871.543

Het jaarrekeningresultaat 2023 na saldoafwikkeling bedraagt € nihil.

Het batig saldo van 2023 kan als volgt samengevat worden:

Verklaring saldo 2023 (bedragen in € 1.000 excl. BTW)	Vertraagd uitvoering in 2024	Werkzaamheden niet uitgevoerd	Effect realisatie uren	Effect realisatie kosten	Extra werkzaamheden uitgevoerd	Bestemming door UO met derden	Saldo 2023
Programma 1. Bestuur en organisatie	0	47	477	388	-231	0	681
Programma 2. Kennis en verbinden	0	34	-11	31	-148	0	-94
Subtotaal instandhouding	0	81	466	419	-379	0	587
Programma 3. Innovatie en transformatie	50	148	-14	103	0	0	287
Programma 4. Digitale dienstverlening	330	44	62	-288	0	0	148
Programma 5. Organisatie en samenwerking	314	799	135	-93	-54	0	1.101
Programma 6. Informatie - datastromen	0	130	-126	206	0	0	210
Programma 7. Informatieveiligheid en privacy	65	61	30	8	0	0	164
Programma 8. Waterveiligheid	27	50	-2	31	-162	0	-56
Programma 9. Watersysteem	31	247	94	140	-81	0	431
Programma 10. Waterketen	6	315	-43	513	-30	0	761
Programma 11. Diensten en beheer	0	0	0	0	0	0	0
Programma 12. SAW@	0	0	12	273	0	0	285
Programma 13. Basisdata	0	0	-170	174	0	2.662	2.666
Programma 14. Informatiehuis water	0	0	179	-179	0	209	209
Programma 15. Kassiersfunctie	0	366	215	-210	0	0	371
Subtotaal projecten	823	2.160	372	680	-327	2.871	6.579
Totaal	823	2.241	838	1.099	-706	2.871	7.166

In hoofdlijnen kan het saldo van € 7,2 miljoen als volgt worden toegelicht:

- Binnen instandhouding heeft de focus het afgelopen jaar gelegen op het onder de aandacht brengen van informatieveiligheid en privacy bij de medewerkers, de professionalisering van de kantoorautomatisering en de herinrichting van de organisatie. De professionalisering van de kantoorautomatisering vroeg meer aandacht en budget dan verwacht. Er is een project uitgevoerd om te verkennen in hoeverre Microsoft waterschappen kan ondersteunen bij het vroegtijdig signaleren van (cyber-)dreigingen en -aanvallen (POC-SOC). Dit traject was niet begroot. Deze posten kunnen worden opgevangen binnen de post onvoorzien. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben we een rentevergoeding van € 0,5 miljoen gekregen op onze schatkistrekening, welke niet was begroot.
- Binnen de projecten met waterschappen (programma's 3 t/m 10 en 15) blijft een saldo van ca. € 3,4 miljoen over. Hiervan is € 1,3 miljoen te verklaren door minder personele inzet door onder andere (langdurige) ziekte en het niet kunnen vervullen van vacatures en € 0,4 miljoen door een besparing op uren. Het restant is onder andere te verklaren door lagere leverancierskosten dan begroot, bijvoorbeeld door het niet hoeven aanspreken van posten voor onvoorzien kosten en begrote werkzaamheden die niet noodzakelijk bleken. In sommige programma's zijn, met instemming van UO, juist meer kosten gemaakt dan begroot. Dit betreft onder andere de inzet van de ontwikkelgelden in deze programma's.
- Het saldo bij de programma's met derden (programma 12, 13 en 14) van € 3,2 miljoen wordt, net als voorgaande jaren, grotendeels toegevoegd aan het saldo projectrekeningen.

Vergaderstuk Algemeen Bestuur

Uit de analyse blijkt dat een deel van het saldo niet voorkomen had kunnen worden, omdat hWh daar slechts kassiersfunctie heeft. Ook blijkt dat een deel van het saldo positief is, omdat hWh daar goed heeft ingekocht. Het resterende deel is wat we proberen te minimaliseren. Anders weergegeven:

	Impact inhoudelijk resultaat projecten in € miljoen	Geen impact inhoudelijk resultaat projecten in € miljoen	Totaal in € miljoen
Bestemming door UO met derden	-	2,9	2,9
Vertraagd, uitvoering in 2024	0,8	-	0,8
Goedkoper uitgevoerd dan begroot	-	1,9	1,9
Werkzaamheden niet uitgevoerd	2,2	-	2,2
Extra werkzaamheden uitgevoerd	0,7-	-	0,7-
Totaal	2,4	4,8	7,2

Op hoofdlijnen ziet de afrekening per deelnemer er als volgt uit:

Saldo 2023 per deelnemer	capitulatie 2e gewijzigde begroting 2023 excl. B			Afrekening per deelnemer excl. BTW			
	Totaal JEV saldo 2023 (overschot/tekort)	4e gewijzigde begroting 2023	4e gewijzigde begroting 2023 +/- saldo 2023	Af: voorschot begroting 2023	Af: voorschotten derden	Verwachte afrekening 2023 excl. BTW	Verwachte afrekening 2023 incl. BTW
Aa en Maas	195.862	1.270.298	1.074.436	-1.217.350		-142.915	-172.927
AGV/Waternet	195.048	1.354.595	1.159.547	-1.336.641		-177.094	-214.284
Brabantse Delta	210.545	1.398.647	1.188.102	-1.384.438		-196.336	-237.566
De Dommel	196.735	1.337.790	1.141.055	-1.169.741		-28.686	-34.710
De Stichtse Rijnlanden	159.188	1.092.735	933.547	-1.083.014		-149.467	-180.855
Delfland	214.004	1.461.037	1.247.034	-1.505.885		-258.851	-313.210
Drents Overijsselse Delta	202.152	1.259.441	1.057.289	-1.342.108		-284.819	-344.631
Fryslân	189.174	1.366.647	1.177.473	-1.276.796		-99.322	-120.180
Hollands Noorderkwartier	341.876	2.036.927	1.695.051	-1.736.061		-41.010	-49.622
Hollandse Delta	257.967	1.507.429	1.249.462	-1.561.863		-312.401	-378.005
Hunze en Aa's	127.459	847.961	720.502	-863.209		-142.707	-172.675
Limburg	285.140	1.694.997	1.409.857	-1.505.323		-95.466	-115.514
Noorderzijvest	149.580	1.015.210	865.630	-1.081.293		-215.663	-260.953
Rijn en IJssel	168.903	1.004.854	835.952	-1.070.870		-234.918	-284.250
Rijnland	251.335	1.492.866	1.241.531	-1.580.328		-338.797	-409.944
Rivierenland	215.535	1.505.073	1.289.538	-1.522.033		-232.496	-281.320
Scheldestromen	115.574	884.052	768.479	-945.593		-177.114	-214.307
Schieland en de Krimpenerwaard	163.974	992.750	828.776	-1.073.652		-244.876	-296.300
Vallei en Veluwe	262.512	1.622.069	1.359.556	-1.593.074		-233.517	-282.556
Vechtstromen	200.149	1.223.317	1.023.168	-1.291.556		-268.388	-324.750
Zuiderzeeland	189.533	1.135.582	946.049	-1.119.871		-173.822	-210.325
RWS CIV	-0	-	0	-		0	0
Unie van Waterschappen	978	286.863	285.885	-10.264	-277.762	-2.141	-2.590
Derden inzake HWH	1.121	4.700.966	4.699.845	-4.710.546		-10.701	-12.948
Derden inzake IHW	-	451.980	451.980	-261.260	-190.720	-	-
IPO	-	515.790	515.790	-488.289	-27.501	-0	-0
Totaal	4.294.341	33.459.874	29.165.533	-32.731.056	-495.983	-4.061.506	-4.914.422

In bijlage 2 van de projectverantwoording is een detaillering van de eindafrekening per deelnemer opgenomen.

Vergaderstuk Algemeen Bestuur

5.2 BTW

hWh heeft in 2010 een verzoek tot vrijstelling voor de toepassing van omzetbelasting bij de Belastingdienst neergelegd. Het verzoek aan de Belastingdienst was destijds tweeledig, namelijk:

Vrijstelling van BTW op de diensten van hWh aan de waterschappen (koepelvrijstelling);

Vrijstelling van BTW op de diensten van de waterschappen aan hWh.

Ad 1: De Belastingdienst heeft in 2012 schriftelijk bevestigd dat hWh voldoet aan de voorwaarden voor de koepelvrijstelling, daarmee was dit deel van het verzoek tot vrijstelling reeds afgerond in 2012. De koepelvrijstelling zorgde ervoor dat hWh diensten vrij van BTW kon leveren aan waterschappen.

Ad 2: Op dit verzoek is tot op heden, ondanks herhaaldelijke verzoeken van hWh en diverse overleggen, nog geen standpunt ingenomen door de Belastingdienst. De diensten van waterschappen aan hWh worden in rekening gebracht met BTW. Aangezien hWh geen recht had op vooraf trek van de BTW, werkt dit uiteindelijk kostenverhogend voor de waterschappen.

Uit eind 2018 heeft de Belastingdienst plotseling een eendoordeel gegeven. Hieruit blijkt de Belastingdienst wederom geen standpunt heeft ingenomen omtrent verzoek 2. Maar heeft zij de afspraak uit 2012 (verzoek 1) ingetrokken. hWh zou jegens waterschappen niet vrijgesteld van BTW presteren. hWh heeft bezwaar tegen deze uitspraak ingediend en heeft, na afwijzing van het bezwaar door de belastingdienst, een beroepsprocedure gestart. Op 21 februari 2022 heeft de behandeling van deze zaak door de rechter plaatsgevonden, waarbij de rechter hWh in het gelijk heeft gesteld. De belastingdienst is in hoger beroep gegaan bij de rechtbank tegen deze uitspraak. Op moment van schrijven hebben wij ons verweerschrift ingediend en zijn wij in afwachting van het vervolg.

6 Gevraagd besluit

Het Algemeen bestuur neemt kennis te van de door het Dagelijks bestuur vastgestelde 3^e Bestuursrapportage 2023.

Het Algemeen bestuur besluit:

- De jaarrekening 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis vast te stellen.
- Ten aanzien van voordelen op afgesloten werkzaamheden en/of activiteiten die niet meer worden uitgevoerd een bedrag van € 4.294.341 terug te laten vloeien naar de deelnemers.
- Een bedrag van € 2.871.543 toe te voegen aan het saldo projectrekeningen. Dit betreft enkele projecten waarin derden betrokken zijn (programma 13 en 14). In 2024 zijn hiervoor door de stuurgroep geen activiteiten gepland en/of afrekening met deelnemers is (nog) niet wenselijk.

Bijlagen:

- Jaarstukken 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis

Vergaderstuk Algemeen Bestuur

- Bestuursrapportage 2023-3 als bijlage bij de jaarrekening
- Projectverantwoording 2023-3 als bijlage bij de bestuursrapportage
- Aanbiedingsbrief controleverklaring **VOLGT**
- Controleverklaring **VOLGT**
- Accountantsverslag **VOLGT**

CONCEPT